

A9-0433/2023

12.12.2023

PRANEŠIMAS

Neteisėtos žvejybos poveikis apsirūpinimo maistu saugumui. Europos Sąjungos vaidmuo (2023/2027(INI))

Žuvininkystės komitetas

Pranešėjas: Nuno Melo

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	13
PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJAS GAVO INFORMACIJOS	16
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	17
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE	18

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Neteisėtos žvejybos poveikis apsirūpinimo maistu saugumui. Europos Sąjungos vaidmuo (2023/2027(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 1982 m. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją,
- atsižvelgdamas į 1995 m. Jungtinių Tautų susitarimą dėl žuvų išteklių,
- atsižvelgdamas į 1995 m. Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) susitarimą dėl atvirojoje jūroje žvejojančių žvejybos laivų skatinimo įgyvendinti tarptautines išsaugojimo ir valdymo priemones,
- atsižvelgdamas į 1995 m. FAO atsakingos žuvininkystės kodeksą,
- atsižvelgdamas į 2001 m. FAO tarptautinį veiksmų planą, kuriuo siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti,
- atsižvelgdamas į 1989 m. Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) 2007 m. birželio 14 d. Konvenciją Nr. 188 dėl darbo žvejybos sektoriuje,
- atsižvelgdamas į 2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1005/2008, nustatantį Bendrijos sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, iš dalies keičiantį reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1936/2001 ir (EB) Nr. 601/2004 bei panaikinantį reglamentus (EB) Nr. 1093/94 ir (EB) Nr. 1447/1999¹ (NNN reglamentas),
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1224/2009, nustatantį Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiantį reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinantį reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006² (Žuvininkystės kontrolės reglamentas),
- atsižvelgdamas į 2009 m. FAO susitarimą dėl uosto valstybės priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti,

¹ OL L 286, 2008 10 29, p. 1.

² OL L 343, 2009 12 22, p. 1.

- atsižvelgdamas į 2012 m. Keiptauno susitarimą dėl 1977 m. Tarptautinės Toremolinoso konvencijos dėl žvejybos laivų saugos 1993 m. Toremolinoso protokolo nuostatų įgyvendinimo,
- atsižvelgdamas į 2014 m. FAO neprivalomas vėliavos valstybės veiklos gaires,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/1998 dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių³,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio mėn. organizacijos „IUU Fishing Coalition“ ataskaitą „Jūrų maisto produktų atsekamumas: RŽVO laimikio dokumentavimo sistemų suderinimas siekiant kovoti su NNN žvejyba“,
- atsižvelgdamas į 2022 m. Komisijos tyrimą „Valstybių narių teisinių sistemų ir vykdymo užtikrinimo sistemų, susijusių su įpareigojimais ir sankcijomis piliečiams už taisyklių, kylančių iš NNN žvejybos reglamento, pažeidimus, tyrimas“,
- atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 26 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 20/2022 „ES veiksmai kovojant su neteisėta žvejyba. Kontrolės sistemos įdiegtos, tačiau mažiau veiksmingos dėl nevienodų valstybių narių atliekamų patikrinimų ir taikomų sankcijų“, kurioje nagrinėjama ES kovos su neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama (NNN) žvejyba politika,
- atsižvelgdamas į 2022 m. FAO ataskaitą „Pasaulio žvejybos ir akvakultūros padėtis 2022 m. Siekiant mėlynosios pertvarkos“,
- atsižvelgdamas į kovos su NNN žvejyba veiksmų aljanso įsipareigojimą skatinti užmojus ir veiksmus kovojant su neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama žvejyba, dėl kurių susitarta 2022 m. birželio 28 d.,
- atsižvelgdamas į 2022 m. Pasaulio prekybos organizacijos susitarimą dėl žuvininkystės subsidijų, kuriuo draudžiamos žalingos žuvininkystės subsidijos,
- atsižvelgdamas į 2023 m. FAO rekomendacinį dokumentą „Ištisinio atsekamumo tobulinimas. Svarbiausi stebėtini įvykiai ir pagrindiniai duomenų elementai žvejybos ir akvakultūros vertės grandinėse“,
- atsižvelgdamas į 2003 m. FAO technines gaires „Tarptautinio veiksmų plano, kuriuo siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir neregamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, įgyvendinimas. 1. Metodikos ir rodikliai, skirti neteisėtoms, nedeklaruojamos ir neregamentuojamos žvejybos mastui ir poveikiui įvertinti. 1.1. Principai ir tikslai“,
- atsižvelgdamas į 2023 m. balandžio 21 d. Rinkų patariamąsios tarybos ir Tolimojo plaukiojimo patariamąsios tarybos bendrą rekomendaciją dėl valstybių narių suderintos importo kontrolės poreikio siekiant neleisti neteisėtoms, nedeklaruojamos ir neregamentuojamos (NNN) žvejybos produktams patekti į Europos Sąjungos rinką,

³ OL L 410 I, 2020 12 7, p. 1.

- atsižvelgdamas į Europos Parlamento poziciją dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje (COM(2022)0453),
 - atsižvelgdamas į savo 2023 m. spalio 17 d. rezoliuciją dėl Kinijos vykdomos žvejybos veiklos poveikio Sąjungos žvejybai ir tolesnių veiksmų⁴,
 - atsižvelgdamas į JT darnaus vystymosi tikslus, ypač į 14-ąjį JT darnaus vystymosi tikslą „Gyvybė vandenyse: išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius siekiant darnaus vystymosi“,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A9-0433/2023),
- A. kadangi ES, kaip svarbiai pasaulinio masto veikėjai žuvininkystės srityje, kurios žvejybos laivyną sudaro apie 73 000 laivų, ir kaip didžiausiai pasaulyje žuvininkystės produktų importuotojai (beveik 70 proc. ES suvartojamų jūros gėrybių yra importuojama, o tai sudaro 34 proc. visos pasaulinės prekybos vertės), tenka pagrindinis vaidmuo kovojant su NNN žvejyba visame pasaulyje;
- B. kadangi ES žvejybos sektoriuje tiesiogiai dirba 124 000 žvejų ir kasmet gaunama 6,3 mlrd. EUR pajamų;
- C. kadangi sunku įvertinti NNN žvejybos mastą ir jo ekonominę vertę; kadangi tyrimais nustatyta, kad bendras nedeklaruoto laimikio kiekis 2016 m. buvo apie 28 mln. tonų, o apytikrė jo vertė sudarė 41 mlrd. USD; kadangi skaičiuojama, kad pirmojo šio amžiaus dešimtmečio pradžioje neteisėtas laimikis sudarė 10–26 mln. tonų žuvų, kurių apytikrė vertė buvo 10–23 mlrd. USD; kadangi skaičiuojama, kad į ES kasmet importuojama apie 500 000 tonų vykdant NNN žvejybą gautų produktų ir jų vertė sudaro 1,1 mlrd. EUR⁵;
- D. kadangi NNN žvejybos praktika daro didelį poveikį apsirūpinimo maistu saugumui ir pakrančių bendruomenių užimtumo galimybėms, taip pat kelia didelę grėsmę jūrų ekosistemoms ir žuvų ištekliams, todėl kyla rimtas pavojus žvejų ir pakrančių bendruomenių pragyvenimui ES ir trečiosiose valstybėse, ir sukuria nesąžiningą konkurenciją žvejybos produktų rinkoje;
- E. kadangi ES yra įsipareigojusi pasiekti 14-ojo darnaus vystymosi tikslo 4 uždavinį – ne vėliau kaip 2020 m. panaikinti NNN žvejybą ir kiek įmanoma panaikinti iš NNN žvejybos gautų produktų, kurie vis dar patenka į ES rinką, importą;

⁴ Priimti tekstai, P9_TA(2023)0366.

⁵ Informacinis pranešimas „Neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama (NNN) žvejyba“, Europos Parlamentas, Parlamentinių tyrimų paslaugų generalinis direktoratas, 2022 m. spalio 14 d., [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/614598/EPRS_BRI\(2017\)614598_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/614598/EPRS_BRI(2017)614598_EN.pdf); Temple, Andrew J. et al., „Illegal, unregulated and unreported fishing impacts: A systematic review of evidence and proposed future agenda“ *Marine Policy*, Volume 139, 2022, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308597X2200080X>; Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 20/2022.

- F. kadangi ES tolimosios žvejybos laivynas konkuruoja su tam tikrais užsienio laivynais, kurie kaltinami NNN žvejybos vykdymu, įskaitant priverčiamąjį darbą, išnaudojimą darbe ir prekybą žmonėmis, taip kenkiant pasaulio žvejų pragyvenimui ir žmogaus teisėms bei žuvų išteklių tvarumui, taip pat pigių žvejybos produktų pardavimu ES rinkai, dėl kurio kokybiški ES produktai tampa nekonkurencingi; kadangi ES kovos su NNN žvejyba veiksmai padeda užtikrinti vienodas sąlygas ES ir ne ES veiklos vykdytojams;
- G. kadangi ES turi tvirtą žuvininkystės teisės aktų sistemą, įskaitant priemones, kuriomis siekiama gerinti stebėsenos, tikrinimo, kontrolės ir priežiūros pajėgumus, naudojamus kovojant su NNN žvejyba;
- H. kadangi, remiantis Europos Audito Rūmų specialiąja ataskaita dėl ES kovos su NNN žvejyba veiksmy, NNN žvejybos reglamentu pagerintas atsekamumas ir sustiprinta importo kontrolė, jis pasirodė esąs naudingas ir paskatino teigiamas reformas daugumoje susijusių valstybių, tačiau daroma išvada, kad kontrolės sistemas silpnina nevienodi valstybių narių patikrinimai ir sankcijos;
- I. kadangi skaitmeninant NNN žvejybos laimikio sertifikatus per sistemą CATCH IT bus sumažintos galimybės nesąžiningai importuoti; be to, kadangi ES žvejybos laimikio sertifikavimo sistema yra pati išsamiausia, palyginti su JAV ir Japonijos, kurios yra atitinkamai antra ir trečia pagal dydį importuotojos pasaulyje, sistemomis;
- J. kadangi pagal NNN žvejybos reglamento 12 straipsnį draudžiama importuoti žvejybos produktus, gautus vykdant NNN žvejybą, o trečiosios valstybės gali būti pripažintos nebendradarbiaujančiomis pagal to reglamento 31–36 straipsnių nuostatas; kadangi ES taiko visiško NNN žvejybos netoleravimo politiką, kuri taikoma visiems žvejybos aspektams, neatsižvelgiant į tai, ar ji vykdoma ES viduje, ar už jos ribų;
- K. kadangi penkioms trečiosioms valstybėms šiuo metu priskirta raudonoji kortelė, o aštuonioms – geltonoji kortelė; kadangi vis dėlto vienam svarbiam jūros gėrybių gamintojui, Kinijos Liaudies Respublikai, niekada nebuvo taikoma procedūra pagal NNN žvejybos reglamentą, nepaisant svarių įrodymų, kad ji aktyviai ir vis aktyviau dalyvauja NNN žvejyboje, ir kadangi neregamentuojamos ir neskaidrios jos žvejybos operacijos kelia didelę grėsmę pasaulio žvejybos išteklių ir tiekimo grandinių išlikimui;
- L. kadangi iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo buvo teikiama parama stebėsenos, kontrolės ir vykdymo užtikrinimo veiklai ir šiam tikslui numatytas bendras 580 mln. EUR biudžetas;
- M. kadangi iš Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo (EJRŽAF) teikiama didelė parama stebėsenos, kontrolės ir vykdymo užtikrinimo veiklai, kuria siekiama konkretaus tikslo, t. y. „skatinti veiksmingas žuvininkystės kontrolės ir vykdymo užtikrinimo priemones, be kita ko, kovoti su NNN žvejyba“ pagal 1 prioritetą „Tausios žvejybos skatinimas ir vandens biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas“;
- N. kadangi produktai, gauti vykdant NNN žvejybą, kelia pavojų Europos Sąjungos piliečių apsirūpinimo maistu saugumui, nes kyla pavojus saugaus, įperkamo, kokybiško ir atsekamo maisto prieinamumui visiems;

- O. kadangi pripažįstama, kad NNN žvejyba daro neproporcingą poveikį pažeidžiamoms ir marginalizuotoms bendruomenėms tiek ES, tiek trečiosiose valstybėse;
- P. kadangi 2023 m. kovo mėn. ES prisijungė prie kovos su NNN žvejyba veikslių aljanso;
1. dar kartą patvirtina, kad ES ir jos valstybės narės turi toliau laikytis visiško NNN žvejybos netoleravimo požiūrio, vienodai taikant šį požiūrį visoms valstybėms, nepriklausomai nuo jų dydžio, ir skatinti ekonominiu, aplinkos ir socialiniu požiūriu tvarią žuvininkystę, siekiant kovoti su peržvejojimu, jūrų ekosistemų naikinimu ir nesąžininga konkurencija ES žvejybos sektoriuje, kartu užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą ir visuomenės sveikatą;
 2. pažymi, kad žuvininkystės sektorius atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant pasaulinį aprūpinimo maistu ir mitybos saugumą ir užtikrinant pragyvenimo šaltinį pakrančių zonose gyvenantiems žmonėms; pabrėžia, kad Sąjunga teikia didelę svarbą tvariam pasaulinės žuvininkystės vystymui ir priverčiamojo darbo, prekybos žmonėmis bei kitų formų piktnaudžiavimo, be kita ko, žvejybos sektoriuje, panaikinimui; vertina tai, kad daug ES žvejų prisiėmė išsipareigojimus ir laikosi reikalavimų tvaraus žvejybos išteklių valdymo užtikrinimo srityje;
 3. pripažįsta, kad kovojant su NNN žvejyba reikalingas holistinis požiūris, kurio laikantis būtų šalinamos NNN žvejybos priežastys, pvz., skurdas, ekonominių alternatyvų trūkumas ir silpnas valdymas kai kuriuose regionuose; ragina Komisiją dalyvauti gebėjimų stiprinimo programose ir tarptautiniame bendradarbiavime, siekiant padėti spręsti šias pagrindines problemas ir skatinti tausios žvejybos praktiką;
 4. primygtinai ragina Komisiją bendradarbiauti visų pirma su trečiosiomis valstybėmis, kurios yra didelės žvejybos produktų eksportuotojos į ES, siekiant užtikrinti, kad jos įgyvendintų NNN žvejybos prevencijos priemones, įskaitant darbo ir aplinkos apsaugos taisykles; ragina Komisiją apsvarstyti galimybę taikyti sankcijas ar kitas prekybos priemones, jei trečiosios valstybės nesilaiko tarptautinių normų;
 5. ragina Komisiją teikti techninę pagalbą ir skatinti gebėjimų stiprinimą, naudojantis visais įmanomais bendros žuvininkystės politikos kanalais, laikantis ES tarptautinio vandenynų valdymo tikslų, siekiant skatinti ir remti pakrantės valstybes, su kuriomis Sąjunga palaiko dialogą stiprinant kovą su NNN žvejyba ir stiprinant tvarumo ir skaidrumo reikalavimus, susijusius su prieigos prie jų išskirtinių ekonominių zonų sąlygomis;
 6. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą 2023 m. gegužės 10 d. paskelbti interneto svetainę, kurioje būtų pateikti duomenys apie ES laivams, žvejojantiems ne ES vandenyse, ir ne ES laivams, žvejojantiems ES vandenyse, suteiktus žvejybos leidimus; primygtinai ragina trečiųjų valstybių žuvininkystės institucijas ir regionines žvejybos valdymo organizacijas (RZVO) patvirtinti panašias priemones;
 7. palankiai vertina tai, kad pagal naująjį Žuvininkystės kontrolės reglamentą reikalaujama nurodyti į ES importuojamų ir jūroje sužvejotų žvejybos produktų žvejybos laivo IMO numerį arba, jei netaikoma, kitą unikalų laivo identifikatorių;

8. palankiai vertina kovos su NNN žvežyba veiksmų aljanso įsipareigojimą skatinti užmojus ir veiksmus kovojant su neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama žvežyba, dėl kurių susitarta 2022 m. birželio 28 d., palankiai vertina tai, kad Europos Sąjunga neseniai prisijungė prie kovos su NNN žvežyba veiksmų aljanso; primygtinai ragina aljanso narius koordinuoti savo nacionalines kovos su NNN žvežyba sistemas ir visų pirma išnagrinėti galimybę drauge priskirti geltonas ir raudonas korteles ar taikyti kitas panašias priemones;
9. pabrėžia, kad reikia vykdyti tikslius mokslinius tyrimus ir duomenų rinkimą, kad būtų galima geriau suprasti konkretų NNN žvežybos poveikį apsirūpinimo maistu saugumui, vietos ekonomikai ir aplinkai; ragina Komisiją skirti finansavimą ir išteklius tokiems moksliniams tyrimams ir reguliariai atnaujinti savo vertinimus, kad būtų galima vykdyti įrodymais pagrįstą politikos formavimą;
10. pabrėžia, kad ES NNN žvežybos reglamentai turi būti įgyvendinami laikantis suderinto požiūrio, užtikrinant vienodą įgyvendinimo lygį visose valstybėse narėse, nes tai padidintų jų taikymo veiksmingumą ir užkirstų kelią bet kokioms galimoms spragoms;
11. prašo Komisijos užtikrinti, kad ES NNN žvežybos reglamentų įgyvendinimo gairėse būtų pateiktos gairės, kaip pagerinti ES NNN žvežybos reglamento įgyvendinimą valstybėse narėse, kurios nesilaiko reglamento reikalavimų, ir kaip geriausiai patikrinti kas dvejus metus teikiamose ataskaitose pateiktą informaciją;
12. pabrėžia, jog svarbu nustatyti daugiau importo kontrolės priemonių, kad visuomenės sveikata ir ES žvežybos pramonės konkurencingumas būtų apsaugoti laiku įgyvendinant griežtas priemones ir sankcijas;
13. atkreipia dėmesį į tai, kad valstybės narės turi skirti pakankamai pajėgumų ir išteklių veiksmingam importo kontrolės įgyvendinimui užtikrinti;
14. ragina nacionalines valdžios institucijas užtikrinti tinkamą NNN žvežybos reglamento įgyvendinimą, siekiant parodyti gerosios praktikos pavyzdį kitoms valstybėms narėms, padėti įgyvendinti tinkamą atsekamumo sistemą ir užtikrinti atsakingą žvežybos praktiką, gerinti saugą jūroje ir darbo sąlygas žvežybos laivuose, taip pat pagerinti tikslų laimikio ataskaitų teikimą;
15. pabrėžia, kad Komisija turi teikti tinkamą paramą nacionalinėms valdžios institucijoms, atsakingoms už žuvininkystės produktų importo kontrolę, ir pažymi, kad ši parama gali apimti, jei įmanoma, ES nepriklausančiose valstybėse taikomų valdymo ir išsaugojimo priemonių sąrašo sudarymą ir dalijimąsi išsamia informacija apie trūkumus, nustatytus įgyvendinant ES NNN žvežybos reglamentą ES nepriklausančių valstybių atžvilgiu;
16. pabrėžia, kad Komisija, bendradarbiaudama su Europos žuvininkystės kontrolės agentūra ir glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, turi toliau teikti nacionalinėms valdžios institucijoms paramą, susijusią su tuo, kaip geriausiai įgyvendinti NNN žvežybos reglamentą, teikiant šią paramą gairių, keitimosi gerąja praktika, mokymo ir pan. forma, kas taip pat leis nacionaliniams žuvininkystės sektoriams atgauti konkurencingumą;

17. ragina valstybes nares naudotis EJRŽAF siekiant užtikrinti, kad iš jo būtų teikiama būtina tikslinė parama mažo masto ir smulkiąją žvejų vykdantiems žvejams, kuriems dažnai kyla unikalių sunkumų laikytis NNN žvejų reglamentų; pabrėžia, kad šie žvejai atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant vietos apsirūpinimo maistu saugumą ir jiems turėtų būti teikiama reikiama pagalba;
18. primygtinai ragina Komisiją išnagrinėti galimybes remti poveikį patiriančias bendruomenes valstybėse narėse; pripažįsta, kad perėjimas prie tausios žvejų praktikos gali lemti ekonomikos sutrikdymus ir darbo vietų praradimą, todėl ragina imtis priemonių, kuriomis būtų siekiama apsaugoti nuo žvejų pramonės priklausomų asmenų pragyvenimo šaltinius, pvz., teikti profesinį mokymą ir finansinę paramą pereinamuoju laikotarpiu;
19. pabrėžia, kad Komisija privalo užtikrinti nuoseklų importo kontrolės procedūrų taikymą ir įgyvendinimą visoje ES, įskaitant laimikio sertifikatų patikras, rizika grindžiamą požiūrį, patikrinimus ir pažeidimo nagrinėjimo procedūrų inicijavimą;
20. atsižvelgdamas į neseniai pasiektą susitarimą dėl Žuvininkystės kontrolės reglamento peržiūros, ragina pradėti taikyti nuotolinio elektroninio stebėjimo priemones ES nepriklausančiuose vandenyse, siekiant kovoti su NNN žvejų;
21. tikisi, kad Komisija remis inovacijas ir mokslinius tyrimus, kuriais siekiama kurti atviroje jūroje plaukiojančių laivų stebėsenos, sekimo ir geografinės vietos nustatymo priemones, remiant tarptautinių iniciatyvų, kuriomis siekiama koordinuoti duomenų sistemas ir teikti išsamius, tikslius duomenis ir skaidrią informaciją apie žvejų laivų buvimo vietą, valstybę ir veiklą, įgyvendinimą;
22. primena Komisijai, kad reikia suderinti importo kontrolę visose valstybėse narėse, siekiant užkirsti kelią NNN žvejų produktų patekimui į ES rinką, ir primygtinai ragina Komisiją imtis tolesnių veiksmų šiuo klausimu; pabrėžia, kad Europos Sąjunga turi gerinti kontrolę ir vykdymo užtikrinimą, kad būtų kovojama su priverčiamuoju darbu importuojamų produktų žvejų ir perdirbimo sektoriuose;
23. pripažįsta, kad 2012 m. IMO Keiptauno susitarimas, 2009 m. FAO susitarimas dėl uosto valstybės priemonių, 1930 m. TDO konvencijos dėl priverstinio ar privalomojo darbo (Nr. 29) protokolas ir TDO konvencija dėl darbo žvejų sektoriuje (Nr. 188) yra svarbios priemonės siekiant užtikrinti deramas darbo sąlygas ir padėti užkirsti kelią nepriimtinių formų darbui, ypač priverčiamajam darbui, prekybai žmonėmis ir kitokiam piktnaudžiavimui, ir kovoti su NNN žvejų; ragina valstybes nares pasirašyti ir ratifikuoti šias konvencijas arba prie jų prisijungti;
24. ragina Komisiją didinti informuotumą apie žmogaus teisių apsaugą žvejų sektoriuje; pabrėžia, kad žuvininkystės sektoriui tam tikrose geografinėse vietovėse kyla didesnė priverčiamojo darbo, kurį taiko valstybės valdžios institucijos, rizika; primygtinai ragina nustačius priverčiamojo darbo faktą neleisti, kad jį naudojant pagaminti produktai patektų į ES rinką;
25. reikalauja, kad Komisija imtųsi priemonių, kad būtų sustabdytas patogios šalies vėliavų naudojimas; ragina užtikrinti galimybę lengvai susipažinti su informacija apie tikruosius žvejų laivų savininkus neatsižvelgiant į tai, su kokia vėliava laivas plaukioja; ragina

Komisiją patobulinti savo sistemą, skirtą NNN žvejybą vykdančių laivų identifikavimui, kaip numatyta Įgyvendinimo reglamente (ES) 2022/1184, kad būtų galima nustatyti laivo kilmės valstybę, net jei jo vėliavos valstybė yra neaiški, ir kad taip pat būtų įtraukti laivai, kuriuose buvo nustatyti žmogaus teisių pažeidimai;

26. palankiai vertina tai, kad pagal peržiūrėtą Žuvininkystės kontrolės reglamentą Sąjungos veiklos vykdytojams, įskaitant tikruosius savininkus, draudžiama turėti, eksploatuoti ar valdyti laivus, registruotus su valstybių, kurioms priskirta raudonoji kortelė už nebendradarbiavimą kovojant su NNN žvejyba, vėliava;
27. primygtinai ragina valstybes nares sukurti ir prižiūrėti išsamias duomenų bazes, kuriose būtų renkama ir registruojama informacija apie tikruosius registruotų laivų savininkus;
28. ragina valstybes nares bendradarbiauti su atitinkamomis institucijomis siekiant užtikrinti surinktų duomenų apie tikruosius laivų savininkus tikslumą, kad būtų lengviau formuoti politiką ir užtikrinti peržiūrėto Žuvininkystės kontrolės reglamento vykdymą;
29. ragina Komisiją sparčiai dirbti siekiant užtikrinti, kad sistema CATCH IT veiktų visu pajėgumu ir kad valstybių narių nacionalinės institucijos būtų visapusiškai susipažinusios su jos naudojimu per dvejus metus nuo persvarstyto Žuvininkystės kontrolės reglamento 4 straipsnio taikymo pradžios dienos;
30. prašo Komisijos užtikrinti pakankamus žmogiškuosius išteklius, kad būtų užtikrintas greitesnis ir veiksmingesnis minėtos IT sistemos diegimas valstybėse narėse;
31. labai palankiai vertina tai, kad persvarstytame Žuvininkystės kontrolės reglamente nustatyta nauja sistema CATCH IT;
32. ragina į kitas sistemos CATCH IT kartotes sparčiai įtraukti išsamesnius rizikos kriterijus ir duomenų kryžmines patikras, kaip rekomendavo Tolimojo plaukiojimo patariamoji taryba; mano, kad, siekdama užtikrinti lenktynes dėl aukščiausio lygio, Komisija turi užtikrinti, kad CATCH taikomas rizikos vertinimas būtų bent toks pat išsamus kaip valstybėse narėse, kurios jau turi elektroninę sistemą laimikio sertifikatams tikrinti; mano, kad pereinamuoju laikotarpiu Komisija turi užtikrinti CATCH ir nacionalinių IT sistemų sąveikumą nedidinant ekonominės veiklos vykdytojams tenkančios naštos;
33. primygtinai ragina Komisiją padidinti Komisijos Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinio direktorato darbuotojų, dirbančių vandenynų valdymo ir NNN žvejybos srityse, skaičių;
34. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų įdiegtos būtinos procedūros rengiantis teisiškai patvirtinti sistemą CATCH IT, ir pasirūpinti, kad sistema būtų kuo greičiau parengta naudoti;
35. primygtinai ragina valstybes nares stiprinti savo kontrolės sistemas, kad būtų užkirstas kelias nelegalių žuvininkystės produktų importui, ir imtis reikiamų veiksmų; palankiai vertina visiško šviežių, užšaldytų ir perdirbtų žvejybos produktų atsekamumo nuostatą, kaip susitarta naujajame Žuvininkystės kontrolės reglamente, nes tai galėtų padėti

padidinti maisto saugą ES ir paskatinti trečiąsias valstybes didinti atsekamumą, kad jų žvejybos produktai galėtų patekti į Sąjungos rinką;

36. pabrėžia geresnio visų žvejybos ir akvakultūros maisto produktų atsekamumo svarbą siekiant, kad vartotojai, pirkdami šiuos produktus, galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus; mano, kad reikėtų apsvarstyti galimybę tiek ES, tiek ne ES produktams taikyti konkretesnį ir skaidresnį ženklavinimą, aiškiai nurodant produktų kelią nuo gamybos iki lėkštės; ragina valstybes nares pradėti atitinkamas jūros gėrybių produktų pardavimo skatinimo kampanijas, siekiant didinti vartotojų informuotumą apie tai, ką jie perka, ir apie atsekamumo priemones;
37. primygtinai ragina valstybes nares skubiai įgyvendinti naująjį Žuvininkystės kontrolės reglamentą, kad būtų laikomasi jų teisinės pareigos taikyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas už NNN žvejybą, taip sumažinant paskatas vykdyti NNN žvejybą ir atgrasant nuo bet kokių pažeidimų ateityje;
38. pabrėžia, kad daugiašalis bendradarbiavimas ir nuosekli pasaulinė politika NNN žvejybos, prekybos ir vandenynų valdymo srityje yra labai svarbūs siekiant veiksmingai kovoti su NNN žvejyba; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją, pasitelkiant savo tausios žvejybos partnerystės susitarimus ir NNN žvejybos politiką, toliau skatinti RŽVO ir PPO partnerius ir stiprinti bendradarbiavimą su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Jungtine Karalyste, Japonija ir kitais pagrindiniais žuvininkystės ir vandenynų politikos veikėjais pasitelkiant diplomatinės ir prekybos priemones, taip pat skatinti kitas ES nepriklausančias valstybes priimti griežtus teisės aktus ir kovos su NNN žvejyba priemones;
39. pripažįsta, kad siekiant veiksmingai užtikrinti NNN žvejybos reglamentų vykdymą, būtinas valstybių narių bendradarbiavimas ir suderintas požiūris ES lygmeniu; ragina Komisiją kartu su Europos žuvininkystės kontrolės agentūra dėti daugiau pastangų koordinuojant kovą su NNN žvejyba, dalytis geriausia praktika ir suderinti vykdymo užtikrinimo veiklą visose valstybėse narėse;
40. pripažįsta, kad kovojant su NNN žvejyba svarbu skatinti bendradarbiavimą su pilietine visuomene ir bendruomenės suinteresuotaisiais subjektais; pabrėžia suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo svarbą siekiant kuo geriau įgyvendinti NNN žvejybos reglamentą; ragina Komisiją bendradarbiauti su šiais suinteresuotaisiais subjektais siekiant skatinti tausios žvejybos praktiką ir užtikrinti, kad sprendimų priėmimo procese būtų išgirstas poveikį patiriančių bendruomenių balsas;
41. ragina ES sukurti išsamią pranešėjų apsaugos programą, kad asmenys, turintys žinių apie NNN žvejybos veiklą, būtų skatinami išdrįsti teikti svarbią informaciją; pabrėžia, kad tokia programa turėtų apimti teisinės apsaugos priemones, anonimiškumą ir paskatas pranešėjams pranešti apie pažeidimus nebijant atsakomųjų veiksmų;
42. ragina valstybes nares skatinti sąžiningos prekybos praktiką žuvininkystės sektoriuje, kad būtų užtikrintos tikrai vienodos sąlygos ES žuvininkystės produktams ir trečiųjų valstybių žuvininkystės produktams; mano, kad valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę įgyvendinti prekybos priemones, kuriomis būtų atsižvelgiama į importuojamų produktų aplinkos apsaugos ir darbo standartus;

43. ragina Komisiją ir valstybes nares nesuteikti lengvatinės galimybės patekti į rinką šalims, susijusioms su NNN žvejybos praktika ir sunkiais darbuotojų teisių pažeidimais, įskaitant priverčiamąjį darbo naudojimą; mano, kad ES turėtų siekti sukurti tikrai vienodas sąlygas ES ir trečiojoje valstybėje pagamintoms jūros gėrybėms; mano, kad autonominių tarifinių kvotų priemonė, kuri yra būtina siekiant užtikrinti Sąjungos perdirbimo pramonės konkurencingumą ir nepakenkti Sąjungos žuvininkystės produktų gamybai užtikrinant tinkamą žuvininkystės produktų tiekimą pramonei, turėtų būti taikoma tik tais atvejais, kai jūros gėrybių tiekimas ES rinkoms yra nepakankamas, ir kad ji neturėtų būti naudojama produktams, gautiems vykdant NNN žvejybą, importuoti ar daryti spaudimą ES gaminamų prekių kainoms;
44. ragina Komisiją užtikrinti nuoseklų ir griežtą raudonųjų ir geltonųjų kortelių įgyvendinimą, neatsižvelgiant į valstybės dydį ar ekonominę ir komercinę įtaką; atsižvelgdamas į tai, kaip reikalaujama Europos Parlamento rezoliucijoje dėl Kinijos vykdomos žvejybos veiklos poveikio Sąjungos žvejybai ir tolesnių veiksmų (A9-0282/2023), ragina Komisiją įvertinti visas Kinijos iniciatyvas, kuriomis siekiama kovoti su NNN žvejyba, ir atsižvelgiant į tokius vertinimus imtis atitinkamų veiksmų pagal NNN žvejybos reglamentą;
45. pabrėžia, kad turimos NNN žvejybos duomenų bazės yra neskaidrios, t. y. nežinomi laivų pavadinimai, kilmė ar nuosavybė, todėl prarandamos pajamos, visų pirma skurdžiose šalyse; pabrėžia, kad su NNN žvejyba kovojančios tarptautinės institucijos turėtų koordinuoti savo NNN žvejybos kontrolės veiklą naudodamosi bendromis elektroninėmis duomenų bazėmis, aiškiais strategijomis ir struktūrizuotais planais, kurie padėtų pasiekti, kad NNN žvejybos praktikos mastas tarptautiniu lygmeniu būtų kuo mažesnis;
46. ragina valstybes nares gerinti reguliarią ir savalaikį keitimąsi informacija, įskaitant informaciją apie atmetas siuntas, nes tai gali padėti valdžios institucijoms geriau taikyti teisės aktus ir užtikrinti jų vykdymą; pabrėžia, kad FAO susitarimas dėl uosto valstybės priemonių gali padėti šioje srityje;
47. pažymi, kad įrodyta, jog RŽVO yra naudingos kovojant su neteisėta žvejyba; ragina Komisiją aktyviai skatinti steigti daugiau atitinkamų RŽVO; ragina valstybes nares skatinti FAO ir atitinkamų RŽVO iniciatyvas, kuriomis siekiama kovoti su NNN žvejyba, ir keistis informacija apie žvejybos laivus, kurie, kaip įtariama, vykdo tokią veiklą;
48. pabrėžia, kad daugiašalės laimikio dokumentavimo sistemos, kurias parengė ir dėl kurių susitarė RŽVO susitariančiosios šalys ir bendradarbiaujančiosios šalys, kurios nėra susitariančiosios šalys, ir pagal kurias reikalaujama registruoti ir perduoti svarbią informaciją apie siuntą visoje tiekimo grandinėje, pasirodė esančios veiksmingos atsekamumo gerinimo ir kovos su NNN žvejyba priemonės;
49. primena tikslus iki 2030 m. apsaugoti bent 30 proc. vandenynų; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad veiksmingos priemonės būtų įdiegtos dar neatėjus 2030 m., ir užtikrinti, kad NNN žvejybos reglamentas būtų visapusiškai įgyvendintas;
50. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europos Sąjunga (ES), kaip viena iš svarbiausių pasaulio žuvininkystės sektoriaus veikėjų, yra išskirtinėje padėtyje tiek dėl to, kad ji plačiai žvejoja vandenynuose, tiek dėl to, kad ji yra pagrindinė žuvininkystės produktų importuotoja; ji turi apie 73 000 laivų, plaukiojančių su jos vėliavomis, ir vykdo įspūdingo lygio importą – beveik 70 proc. suvartojamų jūros gėrybių gaunama iš užsienio, todėl negalima nuvertinti ES įtakos pasaulinei žvejybos praktikai. Ši dominuojanti padėtis reiškia, kad ES taip pat tenka didelė atsakomybė apibrėžiant ir propaguojant tvarią praktiką šiame sektoriuje.

Kaip Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (UNCLOS) susitariančioji šalis ir kelių kitų svarbių tarptautinių susitarimų signatarė, ES visada privalo saugoti jūrų išteklius. Šiomis nuostatomis pabrėžiama visų valstybių atsakomybė užtikrinti darnų jūrų valdymą ir bendradarbiauti siekiant šio bendro tikslo.

Neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama (NNN) žvejyba kelia didelę grėsmę jūrų ekosistemoms, nuo žvejybos priklausančių bendruomenių socialinei ir ekonominei gerovei, pasaulinei žvejybos sektoriaus reputacijai ir tarptautinėms pastangoms gerinti vandenynų valdymą.

Didžiulis ekonominių padarinių mastas akivaizdus atsižvelgiant į tai, kad šiame sektoriuje pakrančių bendruomenėse sukuriama daug darbo vietų (daugiau kaip 124 000 tiesioginių darbo vietų), ir į dideles pajamas, kurias jis atneša į ES biudžetus – 6,3 mlrd. EUR per metus. Produktų, gautų vykdant NNN žvejybą, patekimas į rinką kelia pavojų šiam ekonominiam indėliui. Dėl neteisėtos veiklos valstybės ne tik netenka pajamų, bet ir didėja išlaidos, susijusios su stebėseną, tikrinimu ir kontrole, siekiant kovoti su NNN žvejyba.

Atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjunga atlieka pagrindinį vaidmenį pasaulinėje jūros gėrybių rinkoje, ji turi išskirtinę galimybę formuoti tarptautinę tausios žvejybos praktiką ir pirmauti šioje srityje. ES įsipareigojimas siekti tvarumo žvejybos sektoriuje yra ne tik ekonominis ar aplinkosauginis klausimas – tai apsirūpinimo maistu saugumo klausimas. Kadangi didžioji dalis jūros gėrybių yra importuojama, būtina užtikrinti, kad šios importuojamos prekės būtų tausios ir teisėtos kilmės, siekiant užtikrinti piliečių sveikatą ir gerovę.

Nors ES turi tvirtas reglamentavimo sistemas, pavyzdžiui, iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo skyrė 580 mln. EUR stebėsenos ir kontrolės veiklai remti, vis dar kyla problemų. 2022 m. ataskaitoje Europos Audito Rūmai nurodė, kad valstybių narių kontrolė ir sankcijos nevienodos, ir taip atskleidė sistemos įtrūkius, kuriuos reikia skubiai pašalinti.

ES tolesnės veiksmų galimybės yra daugialypės. Pavyzdžiui, NNN žvejybos laimikių sertifikatų skaitmeninimas per sistemą CATCH IT yra perspektyvus žingsnis teisinga linkme. Šia sistema siekiama sumažinti nesąžiningą importą ir užtikrinti, kad būtų griežčiau laikomasi ES reglamentų.

Be to, labai svarbu skatinti glaudesnę bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis, kurių daugelis yra svarbios jūros gėrybių gamintojos. Šiomis partnerystėmis bus užtikrinta, kad importuojami produktai atitiktų griežtus ES standartus ir kad bloko pozicija kovojant su NNN

žvejyba plisų visame pasaulyje.

Visų pirma paaiškėjo, kad ES kortelių sistema yra naudinga: šiuo metu keturioms trečiosioms valstybėms priskirta raudonoji kortelė, o aštuonioms valstybėms – geltonoji kortelė. Vis dėlto vienam svarbiam jūros gėrybių gamintojui, Kinijos Liaudies Respublikai, niekada nebuvo taikoma procedūra pagal NNN žvejybos reglamentą, nepaisant svarių įrodymų, kad ji aktyviai ir vis aktyviau dalyvauja NNN žvejyboje.

Kadangi NNN žvejybos veiklos vykdytojai nuolat ieško esamų sistemų spragų, labai svarbu, kad ES ir toliau laikytųsi dinamiško ir iniciatyvaus požiūrio, kad užtikrintų įsipareigojimo siekti tausios žvejybos ir užtikrinti pasaulinį aprūpinimą maistu vykdymą.

ES tenka atsakomybė pirmauti kovos su NNN žvejyba srityje. Tai darydama ji gali užtikrinti ne tik savo jūrų ekosistemų ateitį ir pragyvenimo šaltinius, kuriuos jos palaiko, bet ir įtvirtinti savo, kaip pasaulinės tausios ir atsakingos žvejybos praktikos propaguotojos, poziciją. Kad tai įvyktų, labai svarbu, kad ES ir valstybės narės toliau įgyvendintų ir visų pirma propaguotų keletą priemonių visame pasaulyje:

- skatintų visišką neteisėtos, nedeklaruojamos ir neregamentuojamos žvejybos netoleravimą, užtikrindamos vienodą požiūrį į visas valstybes, neatsižvelgiant į jų dydį, skatintų tausią žvejybą, kovotų su peržvejojimu ir užtikrintų aprūpinimą maistu;
- įgyvendintų suderintą valstybių narių importo kontrolę, kad būtų neleidžiama NNN žvejybos produktams patekti į ES rinką;
- ragintų Komisiją užtikrinti, kad sistema CATCH IT veiktų visu pajėgumu ir kad valstybių narių nacionalinės institucijos būtų visapusiškai susipažinusios su jos naudojimu per dvejus metus nuo persvarstyto Žuvininkystės kontrolės reglamento 4 straipsnio taikymo pradžios dienos;
- užtikrintų pakankamus žmogiškuosius išteklius, kad būtų skatinamas greitesnis ir veiksmingesnis sistemos CATCH IT įgyvendinimas valstybėse narėse;
- padidintų Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD darbuotojų, dirbančių vandenynų valdymo ir NNN žvejybos srityse, skaičių;
- stiprintų valstybių narių priimtas kontrolės sistemas ir būtinas priemones, kad būtų užkirstas kelias neteisėtos žvejybos produktų importui;
- primygtinai ragintų valstybes nars taikyti atgrasomąsias sankcijas už neteisėtą žvejybą;
- ragintų Komisiją ir valstybes nars nesuteikti lengvatinės galimybės patekti į rinką šalims, susijusioms su NNN žvejyba ir sunkiais darbuotojų teisių pažeidimais;
- ragintų valstybes nars gerinti reguliarių ir savalaikių keitimasi informacija, įskaitant informaciją apie atmetas siuntas, nes tai gali padėti valdžios institucijoms veiksmingiau užtikrinti teisės aktų vykdymą; pabrėžtų, kad Susitarimas dėl uosto valstybės priemonių gali padėti šioje srityje;

- pabrėžtų, kad regioninių žvejybos valdymo organizacijų (RŽVO) sukurtos ir sutartos laimikio sertifikavimo sistemos (CDS), pagal kurias reikalaujama registruoti ir perduoti svarbiausią informaciją apie siuntą visoje tiekimo grandinėje, yra pasitvirtinusios priemonės gerinti atsekamumą ir prisidėti prie kovos su NNN žvejyba.

**PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS,
IŠ KURIŲ PRANEŠĖJAS GAVO INFORMACIJOS**

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėjas pareiškia, kad, rengdamas šį pranešimą, iki jo priėmimo komitete gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:

Subjektas ir (arba) asmuo
Europêche
Oceana
Market Advisory Council

Šį sąrašą parengė ir visą atsakomybę už jį prisiima pranešėjas.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	7.12.2023
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 24 - : 0 0 : 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Izaskun Bilbao Barandica, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, Ladislav Ilčić, France Jamet, Pierre Karleskind, Predrag Fred Matić, Francisco José Millán Mon, Ana Miranda, Bert-Jan Ruissen
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Nicolás González Casares, Petros Kokkalis, Colm Markey, Gabriel Mato, Lucia Vuolo
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (209 straipsnio 7 dalis)	Margrete Auken, Malte Gällée

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

24	+
ECR	Ladislav Ilčić, Bert-Jan Ruissen
ID	France Jamet
PPE	François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Colm Markey, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Lucia Vuolo
Renew	Izaskun Bilbao Barandica, Asger Christensen, Jan Huitema, Pierre Karleskind
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Nicolás González Casares, Predrag Fred Matic
The Left	Petros Kokkalis
Verts/ALE	Margrete Auken, Malte Gallée, Francisco Guerreiro, Ana Miranda

0	-

0	0

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaukė